

Bufdir
Postboks 2233
3103 Tønsberg

Deres referanse

Vår referanse
18/00004-113

Vår dato
24.09.2018

FOs hørings svar - Nasjonale retningslinjer for samarbeid mellom politiet og barneverntjenesten ved mistanke om vold og overgrep i nære relasjoner

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer 28 000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. En rekke av FOs medlemmer arbeider i barneverntjenesten.

FO er positiv til at Bufdir har utarbeidet retningslinjer for å styrke samarbeid mellom politi og barneverntjenesten, slik at flere barn og deres familier kan få nødvendig hjelp og oppfølging. FO har innspill av mer overordnet karakter og besvarer høringen i form av dette høringsbrevet. Vi vil i vårt hørings svar først komme med overordnede innspill før vi kommenterer spørsmål som er stilt i høringsbrevet.

FO er enig i at det er en vesentlig forutsetning for samarbeid at etatene forstår hverandres roller. Retningslinjene kan bidra i dette arbeidet, men vil etter vårt syn ikke være tilstrekkelig. Å bli kjent og skape forståelse krever holdningsarbeid og tilgjengelige ressurser. Det er tydelige rolleforskjeller mellom tjenestene; barnevernet skal først og fremst søke samarbeid og hjelpetiltak overfor barnet og dets nærmeste, mens politiet blant annet skal etterforske når det er bekymring for at barn blir utsatt for vold eller seksuelle overgrep. Disse grensene bør komme tydeligere frem i retningslinjene.

Felles retningslinjer for samarbeid mellom politi og barnevernstjenesten bør tydeliggjøre, drøfte og gi avklaringer på de to etatenes ulike roller. Dette er mangelfullt i utkastet. Vi anbefaler også å bruke eksempler som illustrerer de utfordringene man vet finnes i feltet. For eksempel er det fra feltet beskrevet at politiet opplever at barnevernstjenesten etterforsker, mens barneverntjenesten opplever at politiet hindrer ivaretagelse av barnets beste. Retningslinjene preges av at målgruppa sammensatt og med ulik kompetanse. Målgruppe for bruk av retningslinjene og hvilke forutsetninger de har bør derfor beskrives nærmere.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
02380

Telefaks:
94 76 20 18

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontigent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Retningslinjens oppbygging

FO opplever at retningslinjene er noe uoversiktlig, og mener at tilgjengeligheten kunne blitt bedre ved for eksempel å ha en hovedmeny hvor de ulike menyvalgene sto. Nå er det mange klikkvalg å orientere seg i, på bekostning av en mer helhetlig oversikt. FO anbefaler noe rydding i struktur for å bedre tilgjengelighet og anvendelse for praksisfeltet. Det bør også avklares hvorvidt retningslinjene er tenkt som mer overordnede føringer eller konkrete arbeidsverktøy.

Hvilke krav til forkunnskap forutsetter retningslinjene?

FO stiller spørsmål ved om man har lagt seg på riktig detaljnivå i retningslinjene. Det er utfordrende å finne riktig balanse, men vi opplever at det nå er mye tekst som gjør at retningslinjene blir uoversiktlige og uklare. For eksempel er det gjennomgående brukt forholdsvis mye plass på å gjengi kjent lovgivning og kjente prinsipper. Dette gir mye tekst og kan redusere tilgjengelighet for bruker. En alternativ løsning kan være å ha et eget underlagsdokument, med tilhørende lenker.

Realitet i forutsetninger som legges til grunn?

FO registrerer at det legges til grunn som en underliggende forutsetning at hvert politidistrikt skal ha et kompetansemiljø som ivaretar saker ved mistanke om vold eller overgrep i nære relasjoner. Det er positivt. Men vi stiller spørsmål ved om dette er en realitet i dag, og hva slags kompetanse som eventuelt legges til grunn. Og er det i tilfelle sikret at kompetansemiljøene har dialog med barneverntjenesten i kommunene?

Svak på barneperspektiv

FO mener at retningslinjene gjennomgående i for liten grad klarer å sette fokus på barnet/ungdommen. Retningslinjene må bygge på et barneperspektiv og gi føringer som også sikrer barnets perspektiv. Et hovedformål med retningslinjene må være at barn/ungdom som har disse svært alvorlige opplevelsene skal føle seg ivaretatt gjennom prosessene. Det er vi usikre på om retningslinjene vil bidra til.

Innspill til de enkelte spørsmål som det bes om synspunkter på

Gir retningslinjene konkret nok veiledning for praksisfeltet?

Retningslinjene har i stor grad tatt med diverse lenker til lovverk, føringer m.v underveis. Dette kan være positivt, men går likevel på bekostning av oversiktighet og at det skal være tydelig og lett å finne frem.

Retningslinjene er ikke konkrete nok mht å sørge for barnet/ungdommen blir hovedfokuset i arbeidet som må gjøres. FO savner for eksempel at barnets behov for trygge rammer settes først. Hvordan sikres barnekompetansen internt hos politiet? Og hvordan sørger de for å tilkalle den hvis de ikke selv har den, for eksempel bistand fra barnevernsvakt på oppdrag?

Et annet eksempel finner vi i avsnittet «Barneverntjenestens samtaler med barn», som starter med hensynet til en potensiell straffesak. Vi mener det burde startet med at samtalen skal planlegges godt av hensyn til barnet.

FO er enig i presiseringen om varsomhet ved bruk av konfronterende samtalemodeller, som omtales i siste del.

Viktig med gode eksempler

Gode eksempler er viktig og det er flere steder tatt med detaljerte eksempler, herunder i avsnittet «Politiets samtaler med barn». Der anbefales det både å sette seg ned på barnets nivå slik at man får øyekontakt med barnet, og at barnet kan ha en «tiltro-person» til stede. Dette mener FO viser til grunnleggende prinsipper for ivaretagelse av barn i sårbare situasjoner. Vi stiller spørsmål ved om det ikke er forutsatt som et minimum at de personene som skal jobbe etter disse retningslinjene har slik kompetanse. FO mener at grunnleggende opplæring omkring barnets behov ikke kan ivaretas gjennom retningslinjene.

Under «Anmeldelse til politiet» omtales noen eksempler på omstendigheter, som etter en konkret og helhetlig vurdering gjør at saken ikke anmeldes. Bufdir ønsker tilbakemelding på behovet for slike eksemplifiseringer. I utgangspunktet mener FO dette er eksempler som ligger innenfor det skjønnet som allerede utvises i barneverntjenesten. Samtidig varierer det hvor store fagmiljøene er. Eksempelene kan derfor være nyttige, for å sikre mer ensartet praksis.

I avsnittet «Drøfting med politiet eller andre aktører» stiller FO seg undrende til ordbruken i overskriften om «magefølelse». Begrepet bør konkretiseres, eller helst byttes ut.

Er det temaer som burde vært utdypet eller som mangler?

FO mener at barnets behov for ivaretagelse og trygghet som grunnprinsipp er mangelfullt behandlet. Det samme gjelder barnets egen rolle og mulighet for å påvirke og delta i beslutninger.

Vi registrerer at barnebegrepet ikke defineres nærmere, og stiller spørsmål ved om retningslinjene er tenkt å omhandle barn og ungdom under ett. Hvis det er tilfelle, bør det komme tydeligere frem hvilke rettigheter til påvirkning og medvirkning som gis etter hvert som barn blir eldre.

Videre hadde det vært ønskelig å beskrive at barn og ungdom har ulike roller og behov, ut fra om de er ofre, utøvere eller vitner til vold og overgrep.

Det er også en mangel at det i retningslinjene i liten grad differensieres ift hvilken type melding / mistanke / situasjon som er aktuell, sett i forhold til alvorlighetsgrad. Det nevnes en «trappemodell», men den beskriver først og fremst ulike varianter av kontakt med politiet og «etterforskningsfokus». Mulige virkemidler og hjelpetiltak, for å stoppe vold og overgrep omhandles ikke.

FO savner noe om hvordan hhv politiet og barneverntjenesten skal etablere et godt tillitsforhold, og rutiner for samarbeid inn mot eksempelvis helsestasjon, barnehager, skoler, skolefritidsordning. Selv om retningslinjene primært retter seg mot politiet og barneverntjenesten, mener vi det kunne vært beskrevet nærmere, for å bevisstgjøre at det er helt nødvendig med forebyggende arbeid. Tilsvarende hadde det vært ønskelig om politiets forebyggende rolle var omtalt mer spesifikt i retningslinjene.

Klargjør veilederen i tilstrekkelig grad det tverretatlige samarbeidet som er nødvendig?

FO viser til pkt som omhandler at politi og barnevernstjeneste bør ha en samhandlingsrutine. Det pekes på at denne bør gi retningslinjer og føringer for etatenes samhandling, og at barnehuset bør involveres i utarbeidingen av rutinene. Videre bør politiet og barnevernstjeneste/barnevernvakt ha faste samarbeidsmøter for å bli kjent med felles utfordringer og løse eller forebygge disse.

FO er helt enig i at strukturerte samarbeidsformer mellom politi og barnevern er nødvendig for å lykkes. Vi mener det bør komme enda tydeligere frem at det skal gjøres, og **hvordan**, jf kommentar innledningsvis om å kjenne hverandres roller. Videre mener vi at dette arbeidet bør være tydelig forankret i ledelse, prioriteres ift ressurser og sikres en regelmessighet i kontaktpunktene. Vi anser det som vesentlig at de to etatene kjenner godt nok til hverandres områder, slik at det kan bidra til å ivareta sårbare barn i en svært krevende livssituasjon.

Med vennlig hilsen

Sign.

Mimmi Kvisvik
Forbundsleder

Sign.

Veronica Cathrin Olufsen
Rådgiver